

ЛЕКСИКО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ФРАНКОМОВНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ *FROMAGE*

Однією з гастрономічних родзинок Франції нарівні з круасанами та вином є сир (*le fromage*). Упродовж століть французькі виробники сиру вдосконалювали рецепти та технологію виготовлення, що надало їхній продукції самобутності й особливого шарму. Наразі у Франції налічується біля 1200 різновидів сиру, а його споживання сягає 26 кг на 1 особу на рік [3], що свідчить про популярність і важливість цього продукту для французів. Таке небайдуже ставлення до національної гордості не могло не знайти свого відображення у мові. Про це свідчать численні словники та енциклопедії сиру [1; 2; 4; 5], в яких описуються види сирів, їхнє походження, особливості виготовлення та відтінки смаку.

Фразеологічна система французької мови багата на одиниці, одним з компонентів яких виступають молочні продукти *lait*, *beurre* та *fromage*. На відміну від англійської мови, де сир у сталих словосполученнях часто асоціюється з бідністю (н-д, *bread-and-cheese marriage*), у французьких фразеологізмах цей продукт має позитивні конотації.

Se retirer dans un fromage використовується для опису високооплачуваної роботи, яка не вимагає значних зусиль від працівника і яка, скоріш за все, була отримана завдяки корисному знайомству або родинним зв'язкам. Схожий фразеологізм існує і в українській мові – «як сир у маслі», який теж вказує на багате і безтурботне життя.

Фразеологізм *se partager le fromage* реалізує ідентичну семантику компонента *fromage*, а саме «вигідне місце». Вислів означає процес розподілу місць у парламенті або іншій установі.

Fromage et dessert. Як відомо, у Франції сир зазвичай подають після основної страви, перед десертом. Нарізаний шматочками з пшеничним хлібом, фруктами чи горішками і вином, він є символом успіху й рівноваги в усьому: в роботі, стосунках або сімейних справах. З іншого боку, десерт асоціюється з надлишковими благами і багатством. Отже, фразеологізм, в якому поєднуються ці два компоненти, означає необмежені можливості, розкіш, інколи – щасливий випадок, оскільки людина отримує не тільки те, про що мріяла, але й щось більше, неочікуваний бонус.

Ще один вислів, який пов'язаний з закінченням трапези – *entre la poire et le fromage*, спочатку означав тільки період між сиром і десертом, коли гості почувалися розслаблено, задоволені їжею і можуть вільно спілкуватися на

різні теми. У переносному значенні цей фразеологізм використовується на позначення будь-якого періоду часу між важливими подіями: перерва між зустрічами або засіданнями, очікування на автобус або на прийом до лікаря тощо. Якщо в такий період трапляється несподівана зустріч, під час якої люди обмінюються новинами, цікавою інформацією, то цей фразеологізм може бути використаний одним із співрозмовників, коли він буде переповідати цю подію іншим.

Проте, сир у французькій лунгвокультурі – це не тільки символ достатку й успіху. Для його виготовлення й отримання гарного смаку потрібно докласти багато зусиль і часу, тому він може символізувати і надзвичайно складну справу, часто у негативному значенні. *En faire tout un fromage*, що в українській мові на семантичному рівні частково співпадає з висловом «робити з мухи слона», щось перебільшувати, драматизувати.

Якщо сир піддається додатковій обробці, що не передбачена у процесі його виготовлення, то він зазнає певних змін, змінює свій стан і властивості. Це викликало появу компаративного фразеологізму *être dans la purée comme le fromage dans la fondue*, що ілюструє фінансові проблеми, скрутне становище, далеке від звичайного чи запланованого, в якому може опинитися людина.

Отже, у результаті дослідження було виявлено, що лексема *fromage*, потрапляючи до складу фразеологічної одиниці, може символізувати багатство, достаток й успіх або надзвичайно складну справу. Такі фразеологізми є яскравою ілюстрацією самотності французької національної культури. Вони доводять, що повсякденне життя народу є невичерпним джерелом образного переосмислення світу, в основі якого лежать специфічні культурні, історичні та соціальні риси.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Androuët P. Dictionnaire des fromages du monde [Texte] / P. Androuët. – Paris : LGF/Le Livre de Poche, 2005. – 478 p.
2. Cantin M.-A.. Guide de l'amateur de fromage [Texte] / M.-A. Cantin. – Paris : Albin Michel, 2013. – 322 p.
3. Fromage [Electronic resource] // La filière laitière française. – Access mode: <https://www.filiere-laitiere.fr/fr/fromages>. (Date of access 15.03.24).
4. L'Encyclopédie des fromages [Electronic resource]. – Access mode: <https://www.fromages.com/fr-decouvrir/encyclopedia-du-fromage> (Date of access 15.03.24).
5. Mérienne P. Atlas des fromages de France Brochure [Texte] / P. Mérienne. – Rennes : OUEST FRANCE, 2022. – 48 p.

6. Se retirer dans un fromage [Electronic resource] // Expressions françaises. – Access mode: <https://www.expressions-francaises.fr/se-retirer-dans-un-fromage/> (Date of access 15.03.24).